

Ünite 5 : SUYLA İLİŞKİLİ AFET BİLİNCİ VE MÜDAHALE İÇİN EĞİTMEN DESTEĞİ

EĞİTİM MODULÜ 29 : Suyla ilişkili Afetlerin Psikolojik Etkilerini Anlama

Author: Neotalentway / VETREADY Project Partnership]

Proje Numarası: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, burada ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği veya Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) görüşlerini yansıtmayabilir. Avrupa Birliği veya hibe veren kurum bu görüş ve fikirlerden sorumlu tutulamaz.

Bu Eğitim Modülünün Öğrenme İçeriği

1. Eğitim Modülünün Amacı
2. Eğitim Modülünün Öğrenme Çıktıları
3. Giriş: Su Kaynaklı Afetlerin Psikolojik Etkisini Anlama
4. Temel Kavramlar ve Terimler
5. Önemin Anlaşılması
6. Bu Eğitim Modülü Neden Önemli?
7. Su Kaynaklı Afetlerin Psikolojik Etkisini Anlamada Doğal Afetler
8. Depremler
9. Seller
10. Fırtınalar ve Şiddetli Yağış
11. Duraksama ve Düşünme
12. Su Kaynaklı Afetlerin Psikolojik Etkisini Anlamada Teknolojik ve Endüstriyel Afetler
13. Baraj Arızaları / Set Yıkılmaları
14. Endüstriyel Su Kirliliği
15. Altyapı Arızalarından Kaynaklanan Kentsel Seller
16. Duraksama ve Düşünme
17. Su Kaynaklı Afetlerin Psikolojik Etkisini Anlamada Biyolojik ve Sağlıkla İlgili Afetler
18. Salgın Hastalıklar veya Epidemiler
19. Gıda Kaynaklı Hastalıklar/Kirlenme
20. Duraksama ve Düşünme
21. İlham Veren Eylemler ve Rol Modeller
22. Keşfedilecek Daha Fazlası
23. Kaynaklar

Eğitmen Rehberliğine Genel Bakış

Not: Bu modülün ve ilişkili sınavın tamamlanması, eğitmenin mesleki gelişimine katkıda bulunur ve sertifikalandırmaya yol açabilir.

Bu **Eğitmen Destek Dosyası**, etkili bir eğitim sunumunu geliştirmek için özel olarak hazırlanmış metodolojik ve didaktik rehberlik sağlamak üzere Okul Ortamında Afetzedeki Psikolojisini Anlama eğitim modülüne eşlik etmek üzere tasarlanmıştır.

Amacı, eğitmenlere aşağıdaki konularda yardımcı olmaktır:

- Okul Afetlere Hazırlık ve Güvenli Öğrenme Ortamları birimi kapsamında bu modülün özel pedagojik amaçlarını anlamak,
- Öğretmenleri, okul personelini ve Mesleki Eğitim (VET), Sürekli Mesleki Eğitim (CVET) ve yurtdışındaki vatandaşlarımız (diaspora) dahil olmak üzere eğitim topluluğu öğrenenlerine yönelik uygun öğretim stratejileri ve araçlarını uygulamak,
- Okulla ilgili afet senaryolarında temel faaliyetleri güvenle yürütmek, düşünmeyi teşvik etmek ve bilginin kalıcılığını desteklemek,
- Farklı formatlara (yüz yüze, çevrimiçi veya karma) uyarlama yapmak ve okul ortamlarındaki çeşitli öğrenci ihtiyaçlarını karşılamak.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 1: Senaryo Tabanlı Tartışma

Bu yöntem, öğrenenlerin tahliye risklerini eleştirel bir şekilde analiz etmelerini ve gerçekçi afet ve stres durumlarına bilgilerini uygulamalarını teşvik eder. Hem yüz yüze hem de çevrimiçi sunum için esneklik. Senaryo temelli tartışmalar, kriz sırasındaki duygusal tepkileri normalleştirirken, başa çıkma ve karar verme becerilerini geliştirir.

Uygulama Örneği:

Eğitmen şu senaryoyu sunar:

"Yakınlarda bir kimyasal sızıntı meydana geliyor ve topluluğun bir saat içinde tahliye olması gerekiyor. Bazı aileler ayrılmayı reddediyor. Bir lider olarak neye öncelik verirdiniz?"

Katılımcılar gruplar halinde veya breakout odalarında tartışır.

Oluşturulan stratejiler daha büyük grupla paylaşılır ve alınan kararlar hem güvenlik hem de psikolojik etki açısından değerlendirilir.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 2: Dijital Araçlarla Simülasyon

VR başlıkları, 3B haritalar veya çevrimiçi simülatörler kullanılarak öğrenenler kendilerini bir tahliye senaryosunun içinde bulabilirler. Bu yöntem, durumsal farkındalığı güçlendirir ve kalabalık dinamiğini, kaçış yollarını ve duygusal stresi gerçek zamanlı olarak görselleştirmeye yardımcı olur.

Uygulama Örneği:

- Katılımcılar, su altında kalmış bir kasabanın VR (sanal gerçeklik) tahliye simülasyonunu kullanır.
- Güvenli çıkış yollarını belirlemek, hassas grupları önceliklendirmek ve hızlı kararlar vermek zorundadırlar.
- Simülasyon sonrasında eğitmen, stres tepkileri, baskı altında karar verme ve öğrenilen dersler hakkında bir değerlendirme oturumu düzenler.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 3: Yönlendirilmiş Günlük Tutma ve Yansıtma

Yansıtıcı yazma, katılımcıların tahliyenin hem teknik hem de psikolojik boyutlarını içselleştirmelerine yardımcı olur. Duygusal süreçleri destekler ve kişisel gelişimi teşvik ederek, daha aktif öğretim yöntemlerine güçlü bir tamamlayıcı oluşturur.

Uygulama Örneği:

- Bir rol canlandırma veya simülasyonun ardından katılımcılar 10 dakika boyunca şu sorular üzerine günlük yazar:"Tahliye tatbikatı sırasında nasıl hissettim? Sakin kalmama hangi düşünceler yardımcı oldu? Başkalarına destek olurken hangi zorluklarla karşılaştım?"
- Gönüllüler düşüncelerini grupla paylaşır.
- Eğitimci, bu yansımaları afet bağlamında stres, dayanıklılık ve liderlik teorileriyle bağlantılandırır.

Geliştirici İpuçlar

Gerçek hayattan, bağlantı kurulabilir afet örnekleri kullanın.

Tanıdık toplum olaylarından kısa ve görsel örneklerle başlayın (mahallede ani sel, fırtına sırasında elektrik kesintisi, evlere yakın küçük çaplı kimyasal sızıntı veya yerel bir etkinlikte gıda kontaminasyonu gibi). Bu, konuyu somutlaştırır ve öğrenenlerin teoriyle gerçekte karşılaşabilecekleri durumlar arasında bağ kurmasına yardımcı olur.

Kapsayıcı ve işbirlikçi tartışmaları teşvik edin.

Başlangıçta anlaşılır bir dil kullanın ve jargon terimlerden kaçının. Küçük ekipler halinde grup çalışmasını teşvik edin ve öğrenenlerin kendi kültürel veya coğrafi bağlamlarından deneyimler paylaşmasına olanak tanıyın. Mümkün olduğunda, "tahliye", "sığınak", "kirlenme" gibi temel terimleri çok dilli olarak sunarak farklı öğrenen gruplarında netlik sağlayın.

Psikolojik olarak güvenli bir öğrenme ortamı oluşturun.

Tartışmaları hata veya suçlama temelinde yapılandırmaktan kaçının (örneğin, "Aile neden daha erken ayrılmadı?" yerine). Bunun yerine, "Bu senaryoda hangi seçenekler mevcuttu?" veya "Stres bir ailenin hareketlerini nasıl etkileyebilir?" gibi destekleyici ve açık uçlu sorular sorun.

Pratik becerilerle duygusal farkındalığı dengeleyin

Somut bilgileri (tahliye haritaları, hayatta kalma kitleri, stres kontrol listeleri gibi) kriz anındaki insani duygular üzerine düşünmeyle birleştirin (örneğin, "Çocuklar gece yapılan bir tahliye sırasında nasıl hissedebilir?"). Bu çift odak, hem teknik yeterliliği hem de empatiyi güçlendirir.

Farklı yöntemlerle aktif katılımı teşvik edin

Tartışmalar, anketler, uygulamalı demonstrasyonlar (acil durum çantası hazırlama gibi) ve düşündürücü alıştırmalar arasında geçiş yapın. Bu çeşitlilik, dikkati canlı tutar ve analitik, pratik, duygusal gibi farklı öğrenme stillerine sahip katılımcıların sürece dahil olmasını sağlar.

Adaptasyon Stratejileri

Yüz Yüze Eğitim

Katılımcılar, su kaynaklı afet senaryolarının canlandırıldığı istasyonlar arasında dönüşüm yaparlar, örneğin:

- Evinin su bastığını öğrenen panik içindeki bir öğrenci,
- Bir tahliye tatbikatı sırasında öğrencilerin yaşadığı sıkıntıyı önleyemediği için suçluluk hisseden bir öğretmen,
- Şiddetli fırtınalar nedeniyle oyun alanları ve sınıfların hasar gördüğünü görerek çaresizlik yaşayan bir okul personeli.

Öğretmenler, ikili veya küçük gruplar oluşturarak olası duygusal tepkileri (korku, suçluluk, çaresizlik, karmaşa, içe kapanma) tartışır ve aşağıdaki destekleyici müdahale yöntemlerini uygulama fırsatı bulur: **aktif dinleme, duygusal onaylama, topraklama teknikleri ve sakinleştirici güvence.**

Eğitimci, aşağıdaki gibi yönlendirici sorularla düşünmeyi teşvik eder:

"Bu kişi şu anda hangi duyguları yaşıyor olabilir?"

"Hangi destekleyici tepki, sıkıntıyı en etkili şekilde azaltabilir?"

"Öğretmenler, öğrencilere yardım ederken kendi sakinliklerini nasıl koruyabilirler?"

Çevrimiçi Eğitim

Katılımcılar, afet senaryolarındaki psikolojik tepkileri örnekleyen kısa videolar izler veya vaka öyküleri okur, örneğin:

- Evinin selden zarar gördüğünü gören ve bu nedenle geceleri uyumakta güçlük çeken bir öğrenci,
- Fırtına sırasında sınıftaki paniği yönetmeye çalıştıktan sonra kendini bitkin hisseden bir öğretmen,
- Fırtına uyarıları yapıldığında kaygı belirtileri gösteren bir okul personeli.

Her bir vaka öyküsü/video sonrasında katılımcılar, aşağıdaki konuları tartışmak için breakout odalarına geçerler:

- "Bu durumda hangi duygusal sıkıntı belirtileri görülüyor?"
- "Bir öğretmen olarak, nasıl anlık rahatlatıcı ve güvenli bir ortam sağlayabilirsiniz?"
- "Düzeni ve duygusal dengeyi yeniden sağlamak için hangi stratejiler işe yarayabilir?"

Gruplar, görüşlerini paylaşmak ve eğitmenden geri bildirim almak için genel oturuma döner. Bu paylaşım, afettede odaklı psikolojik ilk yardım ilkeleri ve sınıf içi pratik uygulamalar üzerine yoğunlaşır.

Gerekli Araçlar: Zoom veya Teams (breakout odaları ve ekran paylaşımı), İşbirlikçi dijital tahtalar (Padlet, Miro veya Jamboard) Gözlemlenen tepkilerin ve destek stratejilerinin kaydedilmesi için, Yönlendirici sorular içeren slaytlar

Bu Modülde Ele Alınan Temel ESCO Becerileri

Hedeflenen ESCO Yatay Beceri Kategorisi: T3.3 – Olumlu Tutum Sergileme Geliştirilen Temel Beceriler: Dayanıklılığı Sürdürme, Duygusal Destek Sağlama, Belirsizlikle Başa Çıkma, Düşünceli Kararlar Alma

Dayanıklılığı Sürdürme

Uygulama Alanı: "Duraksat ve Düşün" slaytlarında su kaynaklı afet senaryoları (örneğin, şiddetli yağmur sonrası sınıfta ani su baskını, fırtına sırasında tahliye veya arıza yapan su sistemi nedeniyle yaşanan aksaklıklar) işlenir.

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde vurgular:

- Öğrenenleri, su felaketleri rutinleri aniden kesintiye uğrattığında nasıl sakin ve dingin kalılabileceği üzerine düşünmeye teşvik ederek.
- Belirsizlik karşısında dayanıklılığı sürdürmenin stratejileri (güvenli alanların kaybı, maddi hasar veya aksayan programlar gibi) hakkında tartışmalar kolaylaştırarak.

Duygusal Destek Sağlama

Uygulama Alanı: "Senaryo Tabanlı Tartışma" slaytları aracılığıyla katılımcılar, su kaynaklı kriz durumlarında akranlarına veya toplum üyelerine destek olma rollerini canlandırır. Örneğin:(Sel tahliyesi sırasında çocukları sakin tutma, fırtına hasarı sonrası akranlara duygusal destek sağlama, su kaynaklarının güvensiz olduğu durumlarda güvence ve rehberlik sunma vb.)

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde vurgular:

- Öğrenenlere aktif dinleme, rahatlatıcı iletişim ve empatik yaklaşım becerilerini pratik etmeleri için rehberlik ederek.
- Sel veya su kirliliği durumlarında paniği azaltmada ve grup güvenliğini sağlamada duygusal desteğin kritik rolünü vurgulayarak.

Belirsizlikle Başa Çıkma

Uygulama Alanı: "Afet Senaryoları" slaytları - Öngörülemez Su Acil Durumlarını Kapsayan (ani sel, aşırı fırtına veya içme suyu kirlenmesi vb.)

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde vurgular:

- Ani ve kontrol edilemeyen su olaylarının neden olduğu duygusal stres üzerine grup düşünme çalışmaları yönetmek.Öğrenenleri farklı su kaynaklı afetleri (örneğin, sel ve kirlilik) karşılaştırmaya teşvik etmek ve öngörülemezliğin duyguları ve karar alma süreçlerini nasıl etkilediğini tartışmalarını sağlamak..

Düşünceli Kararlar Verme

Uygulama Sonrası: Belirli su afeti senaryolarını içeren slaytlar (Sel sırasında tahliye kararı vermek, fırtına uyarılarına nasıl tepki verileceği veya suyun içmek için güvenli olup olmadığını değerlendirmek vb.)

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde vurgular:

- Yönlendirilmiş grup tartışmaları düzenleyerek, katılımcıların seçtikleri güvenlik eylemlerini kendilerinin ve başkalarının psikolojik iyiliğini göz önünde bulundurarak gerekçelendirmeleri sağlanır..
- Su kaynaklı afetler sırasında ve sonrasında fiziksel güvenlik, duygusal destek ve dayanıklılığı dengeleyen karar almanın teşvik edilmesi.

Co-funded by
the European Union

Değerlendirme Desteği – Öğrenci Gelişimi Nasıl Kontrol Edilir?

Bu eğitim modülünün sonunda katılımcılar, su kaynaklı afetlerin psikolojik etkileri ve başa çıkma stratejilerine ilişkin anlayışlarını ölçmek için tasarlanmış 10 soruluk çoktan seçmeli bir testi tamamlarlar.

Ek Değerlendirme Stratejileri

1. Duygusal Tepki Derecelendirmesi

Nasıl yapılır?:

Katılımcılara 3-4 adet kısa su kaynaklı afet senaryosu sunulur (örneğin: aniden sınıfın su basması, şiddetli bir fırtınanın sığınmaya zorlaması, patlayan bir su borusunun dersleri aksatması veya içme suyundaki kirlilik). Katılımcılardan, bu durumlardan etkilenenlerin psikolojik iyiliğini en iyi destekleyecek tepkiyi sıralamaları istenir.

Neyi hedefler?:

- Katılımcıların, su kaynaklı afet durumlarında duygusal destek, stres yönetimi ve dayanıklılık oluşturma konularında önceliklendirme yapma becerisini gösterir.
- Su acil durumlarının neden olduğu belirsizlik ve kesinti koşullarında psikolojik ilkeleri ne ölçüde uygulayabildiklerini ortaya koyar.

2. Başa Çıkma Planı Görevi

Nasıl yapılır?:

Kısa bir video veya senaryo sunumunun (örneğin, ani sel tahliyeye zorluyor, uzun süreli sıcak hava dalgası rutinleri aksatıyor veya fırtına uyarısı sırasında öğrencilerde kaygı belirtileri görülüyor) ardından, katılımcılar bireyler veya gruplar için adım adım bir başa çıkma planı oluşturur. Bu plan, sakinliği korumak, kaygıyı azaltmak ve fiziksel ve duygusal güvenliği sağlamak için eylemleri içerir.

Neyi hedefler?:

- Öğrenenlerin bilgiyi sentezleme ve pratik başa çıkma stratejilerine dönüştürme becerisini değerlendirir.
- Su kaynaklı afetler sırasında öğrenenlerin duygusal ihtiyaçları (korku, çaresizlik, karmaşa) ne kadar iyi öngördüğünü ve psikolojik ilk yardım ilkelerini nasıl uyguladığını değerlendirir.
- Dayanıklılık, empati ve net karar verme gibi becerileri pekiştirir.

Ek Arkaplan Materyalleri

WHO – Guideline on the prevention of drowning

Link: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240030008>

“Preventing drowning: an implementation guide” – WHO / IRIS

Link: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/255196/9789241511933-eng.pdf> iris.who.int

Developing Water Safety Plans Involving Schools (Manual for Teachers and Pupils)

Link: <https://www.susana.org/knowledge-hub/resources?id=767> [susana.org](https://www.susana.org)

Drinking Water, Sanitation and Hygiene in Schools – UNICEF / JMP WASH in Schools Report

Link: <https://www.unicef.org/media/47671/file/JMP-WASH-in-Schools-ENG.pdf> [UNICEF](https://www.unicef.org)

Drowning – WHO Fact Sheet

Link: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drowning> [Organización Mundial de la Salud](https://www.who.int)

EU Guidelines on Safe Drinking Water and Sanitation

Link: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/hr_guidelines_sanitation_en.pdf [Servicio Europeo de Acción Exterior](https://www.eeas.europa.eu)

Co-funded by
the European Union

Kaynaklaça

- World Health Organization. (2017). *Preventing drowning: An implementation guide*. WHO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/255196/9789241511933-eng.pdf>
- World Health Organization. (2021). *Guideline on the prevention of drowning*. WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240030008>
- World Health Organization. (2023). *Drowning: Key facts*. WHO. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drowning>
- UNICEF & WHO Joint Monitoring Programme. (2020). *Drinking water, sanitation and hygiene in schools: Global baseline report 2020*. UNICEF. <https://www.unicef.org/media/47671/file/JMP-WASH-in-Schools-ENG.pdf>
- SuSanA. (2009). *Developing water safety plans involving schools: A manual for teachers and pupils*. Sustainable Sanitation Alliance. <https://www.susana.org/knowledge-hub/resources?id=767>
- European External Action Service. (2019). *EU human rights guidelines on safe drinking water and sanitation*. EEAS. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/hr_guidelines_sanitation_en.pdf

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ile Kolaylıkla Öğrenin

ÜNİTE 5: SUYLA İLİŞKİLİ AFET BİLİNCİ VE MÜDAHALE

EĞİTİM MODÜLÜ 29: Suyla ilişkili Afet Ortamlarında Afettede Psikolojisini Anlama

Bizi Takip Edin

<https://vetready.eu/>